

Sociale kerncijfers*

Centraal Bureau voor de Statistiek**

In deze rubriek, die thans voor de eerste maal in dit tijdschrift is opgenomen, zal door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) tweemaal per jaar een aantal trendcijfers worden gepubliceerd met betrekking tot de bevolking in Nederland. De rubriek zal bestaan uit een vast en een variabel deel. Het vaste deel bestaat uit een tabel met de meest recente sociale kerncijfers en het variabele deel uit een korte presentatie van een bepaald thema.

Deze eerste keer zal de presentatie bestaan uit de introductie van de tabel met sociale kerncijfers en de overwegingen welke hebben geleid tot de keuze van deze indicatoren. In volgende afleveringen van deze rubriek zal onder meer aandacht worden besteed aan demografie, onderwijs, arbeidsmarkt, koopkracht, leefsituatie, tijdsbesteding en gezondheid. Aan het eind van de rubriek is een overzicht opgenomen van een aantal relevante CBS-bronnen op de in deze rubriek genoemde terreinen. Tevens worden een aantal gebruikte begrippen kort omschreven.

Keuze van de kerncijfers

Bij de keuze van de indicatoren is getracht algemene en vergelijkende gegevens te presenteren over de ontwikkelingen van verschillende aspecten op sociaal-demografisch en sociaal-economisch terrein, alsmede over de leefsituatie in Nederland. De uitkomsten worden gegeven voor de drie meest recente jaren en twee referentiejaren 1970 en 1980. De vorm van de presentatie door middel van één tabel legt uiteraard enige beperkingen op. Zo kan de te presenteren informatie niet alomvattend zijn of op alle terreinen volledig zijn. Voorts dient met het oog op de tabelvorm de omschrijving van de kerncijfers zo kort mogelijk te zijn.

* Cijfers die vóór 5 februari beschikbaar waren, konden nog worden verwerkt in deze rubriek. Auteursrecht is voorbehouden. Gebruik van de inhoud van deze rubriek is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

** Prinses Beatrixlaan 428, Voorburg. Postbus 959, 2270 AZ Voorburg. Tel. (070) 694341. Kloosterweg 1, Heerlen. Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen. Tel. (045) 736666.

Tabel 1. Sociale kerncijfers

	Basis c.q. eenheid	1970	1980	1985	1986	1987*
Demografie						
Bevolking per 1 januari	1000	12958	14091	14454	14529	14615
w.o.						
0-19 jaar	in % van de bevolking	35,9	31,5	28,3	27,7	27,2
65 jaar of ouder		10,1	11,5	12,0	12,3	12,3
Niet-Nederlanders		1,6	3,4	3,9	3,8	3,9
Levendgeborenen	per 1000 van de gemiddelde	18,3	12,8	12,3	12,7	12,7
Overledenen	bevolking	8,4	8,1	8,5	8,6	8,3
Totale bevolkingsgroei		12,5	8,3	5,2	5,9	6,7
Huwelijkssluitingen		9,5	6,4	5,7	6,0	6,0
Echtscheidingen		0,8	1,8	2,3	2,0	1,9
Aantal huishoudens per 31 december	1000	3986	5006	5598	5702*	5809
w.o. aantal éénpersoonshuishoudens		679	1085	1437	1523*	.
Gemiddelde grootte van de huishoudens	1	3,21	2,78	2,55	2,52*	2,49
Arbeid^{a)}						
Beroepsbevolking 15-64 jaar	1000	4751	5375	5887	5941*	6616
w.o. afhankelijke beroepsbevolking						
met een volledige werkweek		3856	4414	4796	4839*	.
Werkzame personen 15-64 jaar						
totaal		4650	5038	5147	5210*	5883
w.v.						
mannen		3438	3526	3412	3445*	3781
	in % van de mannelijke					
	bevolking 15-64 jaar	83,1	75,1	68,3	68,2*	74,2
vrouwen	1000	1212	1513	1736	1765*	2102
	in % van de vrouwelijke					
	bevolking 15-64 jaar	29,7	33,0	35,6	35,8*	42,3
Werkloze personen 15-64 jaar	1000					
totaal		101	337	740	731*	733

Werkloze personen 15-64 jaar	1980	101	337	740	731*	733
totaal						
w.v.						
mannen		85	164	419	402*	356
vrouwen		16	173	321	329*	377
Werknemers in betrokken jaar						
vervroegd uitgetreden				26	30	30
Contractuele arbeidsduur	1980 = 100		100	95,6	94,8	94,3
Regelingslonen volwassen werknemers						
(per uur)		38,6	100	113,7	116,1	117,4

Economie

Koopkracht (statisch)	1977 = 100					
totaal			102,7	90,2	92,0*	
w.v.						
werknemers bedrijfsleven			102,9	92,2	94,7*	
ambtenaren			99,7	84,5	85,7*	
gepensioneerden			104,0	92,7	94,0*	
werklozen en overigen			103,0	90,1	91,2*	
Consumptieve bestedingen (volume)	per hoofd van de bevolking,					
totaal	1980 = 100	77,0	100	97,5*	100,0*	102,2
w.v.						
voedings- en genotmiddelen		84,6	100	99,2*	99,9*	101,1
duurzame consumptiegoederen		84,5	100	87,9*	92,9*	95,8
overige goederen en diensten		72,5	100	101,9*	103,5*	105,0
Schulden uit hoofde van consumptief krediet (ultimo)	in guldens per hoofd van de bevolking	176	882	775	826	883
Ontvangers van sociale zekerheids-uitkering (jaargemiddelden):	1000					
werkloosheidsuitkering (exclusief Rww)		45	156	283	242	246
arbeidsongeschiktheidsuitkering		205	640	758	773	788
periodieke bijstandsuitkering		291	359	612	615	612
w.o. Rijksgroepsregeling werkloze werknemers (Rww)		7	83	397	407	399

Tabel 1 (vervolg). Sociale kerncijfers

	Basis c.q. eenheid	1970	1980	1985	1986	1987 [*]
Verkeer						
Gemiddeld afgelegde afstand per persoon	km per dag					
totaal		.	28,0	32,6	34,2	.
w.v.						
van en naar het werk		.	7,1	6,9	7,3	.
zakelijk bezoek in de werksfeer		.	2,2	3,7	3,7	.
overig (exclusief vakantie)		.	18,7	22,0	23,2	.
Slachtoffers van verkeersongevallen	1					
w.v.						
doden		3181	1997	1438	1529	1485
gewonden		68225	56623	48450	50081	49189
Rechtsbescherming en veiligheid						
Slachtoffers van misdrijven	1000					
(15 jaar en ouder)		.	3632	4146 ^{d)}	4029	.
Door politie en Koninklijke Marechaussee geregistreerde misdrijven		266	706	1094	1095	1100
Opgehelderde misdrijven	in % van de geregistreerde misdrijven	41,1	29,8	24,0	23,8	24
Uitgaven overheid voor politie	in guldens per hoofd van de bevolking	.	206	230 [*]	227 [*]	.
Cultuur en vrijetijdsbesteding						
Aantal vakanties	per 1000 van de gemiddelde bevolking	569	836	877	893	.
Bezoeken aan podiumkunsten in uitvoeringszalen		.	685	665	665	.
Uitleeningen door openbare bibliotheken		4503	11444	11878	12034 [*]	.
Uitgaven overheid voor cultuur en recreatie	in guldens per hoofd van de bevolking	83	375	429 [*]	418 [*]	421

Onderwijs

Deelname voltijdonderwijs	1000	3211	3512	3316	3264*	3198
Relatieve deelname voltijdonderwijs 16-24 jaar	in % van de bevolking 16-24 jaar	21,3	40,3	40,1	40,5*	.
Uitstroom uit het voltijdonderwijs met tenminste diploma mavo c.q. lager beroepsonderwijs	in % van de uitstroom uit het voltijdonderwijs	71,8	83,8	87,4	92,2*	.
Uitgaven overheid voor onderwijs	in gulden per hoofd van de bevolking	655	1816	1865	1861*	.

Gezondheid

Contact met de huisarts	personen die de huisarts consulteerden in % van de bevolking	.	69,3 ^{c)}	71,9	72,9	72
Opname in het ziekenhuis	aantal opnamen in het zieken- huis per hoofd van de bevol- king	9,7	11,2	10,9	10,7	10,3
Beleving algemene gezondheidstoestand	personen met de mening (zeer) goede gezondheid in % van de bevolking	.	80,2 ^{c)}	82,5	82,9	83
Kosten van de gezondheidszorg w.v. uiteindelijk gefinancierd door de overheid	in gulden per hoofd van de bevolking	787 ^{b)} 120 ^{b)}	1953 363	2380 244	2456* 239*	2509 .

Toelichting

. = gegeven (nog) niet beschikbaar

* = voorlopig cijfer

a) De cijfers in de rubriek Arbeid met betrekking tot de beroepsbevolking en de werkzame en werkloze personen hebben in de kolom 1970 betrekking op 1971. Verder zijn de gegevens over 1987 om statistische redenen niet vergelijkbaar met voorgaande jaren. Zie hiervoor de CBS-publikatie 'Enquête beroepsbevolking', Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage, 1987.

b) 1972

c) 1981

d) 1984

Gegeven het bovenstaande bestrijken de gepresenteerde gegevens dan ook min of meer globaal de hoofdonderwerpen van de statistische informatievoorziening van het CBS met betrekking tot de bevolking. Deze hoofdonderwerpen zijn: demografie, arbeid, economie, verkeer, rechtsbescherming en veiligheid, cultuur en vrijetijdsbesteding, onderwijs en gezondheid. Aan de gegevens in de tabel met sociale kerncijfers zijn de volgende gemeenschappelijke kenmerken te onderkennen:

- de gegevens bieden, per onderwerp, een globaal overzicht van relevante sociaal-demografische en sociaal-economische aspecten;
- de gegevens bestaan uit tijdreeksen welke vergelijking toestaan over een wat langere tijd;
- de gegevens worden in beginsel gepresenteerd in de vorm van percentages of indexcijfers, zodat zij zich lenen voor onderlinge vergelijking. Absolute cijfers worden alleen gepresenteerd als dit de gebruikswaarde verhoogt.

Met betrekking tot de gepresenteerde gegevens kan nog worden opgemerkt, dat zij ofwel de situatie op een bepaald moment betreffen (standcijfers) dan wel gebeurtenissen gedurende een kalenderjaar (periodecijfers).

Hierna worden de verschillende onderdelen in tabel 1 nader toegelicht en geïllustreerd.

Demografie

Met betrekking tot de demografie wordt in tabel 1 allereerst een aantal standcijfers van de bevolking vermeld naar de situatie per 1 januari. Naast de totale bevolking wordt onder meer het aandeel van de 0-19-jarigen en van de 65-jarigen of ouder vermeld. Laatstgenoemde gegevens verschaffen inzicht in de leeftijdsstructuur en de demografische druk van de bevolking in Nederland. De demografische druk is een maat die een indicatie vormt voor het relatieve aantal mensen dat in het algemeen economisch afhankelijk is. Deze maat wordt verkregen door het aantal 0-19-jarigen vermeerderd met het aantal 65-jarigen of ouder uit te drukken in een percentage van het aantal 20-64-jarigen. Grafiek 1 laat de veranderingen in de leeftijdsstructuur sedert 1950 zien. Hierin zijn de toenemende 'ontgroening' en 'vergrijzing' van de bevolking duidelijk waar te nemen.

In tabel 1 wordt de loop van de bevolking getoond aan de hand van het aantal levendgeborenen en overledenen en de totale bevolkingsgroei. In grafiek 2 wordt vanaf 1950 de loop van de bevolking ontleed in zijn componenten, t.w. het aantal levendgeborenen, het aantal overledenen en de buitenlandse migratie.

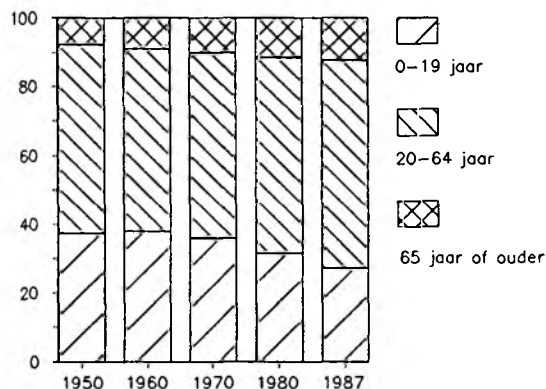
De nuptialiteit wordt in tabel 1 weergegeven door het aantal huwelijkssluitingen en echtscheidingen per 1000 van de bevolking, herleid tot een jaargemiddelde.

Tot slot bevat het onderdeel demografie informatie over primaire samenlevingsvormen, namelijk het aantal huishoudens (w.o. éénpersoonshuishoudens), alsmede de gemiddelde grootte van de huishoudens.

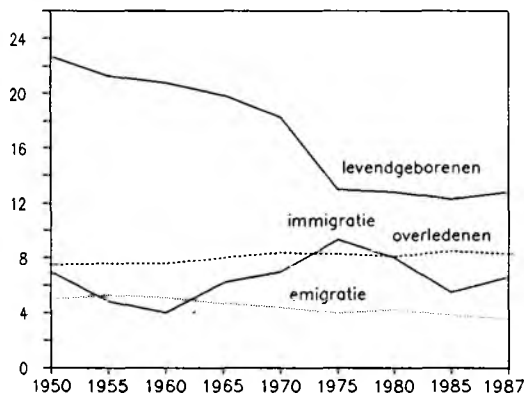
Arbeid

Arbeid kan worden omschreven als de aanwending van menselijke capaciteit voor het produceren van goederen en diensten ten behoeve van zichzelf of ten behoeve van anderen. In onze samenleving neemt de arbeid in geïstitutionaliseerd verband en speciaal de betaalde arbeid een bijzondere plaats in. In eerste instantie wordt informatie verschaft over de beroepsbevolking (het aantal werkzame en werkloze personen). Vervolgens wordt informatie gegeven over het aantal werkzame en werkloze personen en de werkloze beroepsbevolking, beide onderscheiden naar geslacht.

Gegevens over de beroepsbevolking worden verkregen via persoons- en gezins-

Grafiek 1. Leeftijdsstructuur van de bevolking, 1 januari.
Aandeel in % van de totale bevolking (= 100%).

Grafiek 2. Loop van de bevolking.
Verhoudingscijfers per 1000 van de gemiddelde bevolking.

quêtes. Dit houdt onder meer in dat gegevens over de werkloze beroepsbevolking in tabel 1 niet zijn samengesteld op basis van de registraties van de arbeidsbureaus. Het gaat hier dus niet om de bekende maandelijks gepubliceerde gegevens over de geregistreerde werkloosheid. In januari 1987 is het CBS begonnen met de uitvoering van een doorlopende Enquête Beroepsbevolking (EBB) onder personen die woonachtig zijn in Nederland. Uit de eerste voorlopige cijfers voor 1987 blijkt, dat via de EBB de beroepsbevolking in vergelijking met resultaten van vorige enquêtes op een aanmerkelijk hoger niveau uitkomt. Dit resultaat moet voorlopig worden beschouwd als een reeksbreuk. Over mogelijke oorzaken van het verschil in uitkomsten zal het CBS rapporteren na het beschikbaar komen van definitieve gegevens uit de EBB en een meer diepgaande analyse van de resultaten.

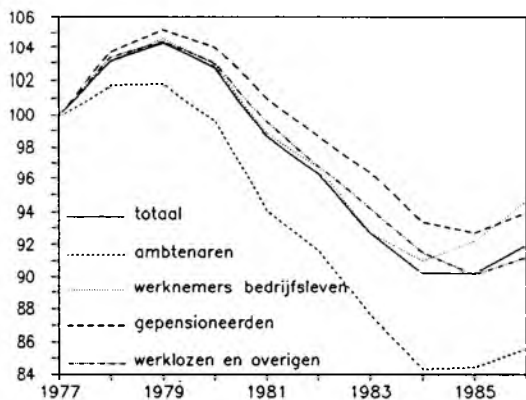
Verder wordt in tabel 1 het aantal werknemers vermeld dat in de loop van het jaar gebruik heeft gemaakt van een vervroegde uittredingsregeling.

Tot besluit wordt in het onderdeel arbeid informatie gegeven over de ontwikkelingen van de contractuele arbeidsduur en van de regelingslonen van volwassen werknemers. Met deze laatste indicator worden ontwikkelingen weergegeven van de basistijdlonen volgens collectieve loonregelingen (cao's e.d.).

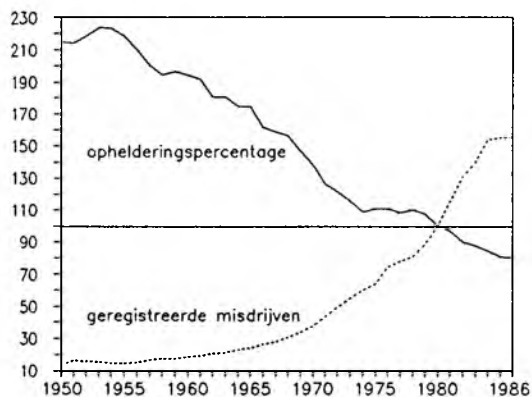
Economie

Het onderdeel economie presenteert enige cijfers over het economisch aspect van de leefsituatie van de bevolking. In de eerste plaats wordt informatie gegeven over de ontwikkeling van de koopkracht van verschillende bevolkingscategorieën. De koopkrachtontwikkeling is de weerspiegeling van algemene ontwikkelingen op het gebied van lonen, sociale zekerheidsuitkeringen, rendement op vermogen, premie- en belastingheffing en prijspeil. Om een zo recent mogelijk cijfer te kunnen presenteren is gekozen voor het zogenaamde statische koopkrachtcijfer. Dit cijfer beschrijft de koopkrachtontwikkeling van de posities die personen innemen, zoals bijvoorbeeld die van werknemer bij het bedrijfsleven, ambtenaar enz. De groep zelfstandige bedrijfshoofden en vrije beroepsbeoefenaren blijft hierbij buiten beschouwing. Aan iedere positie is een bepaald inkomen verbonden. De statische koopkrachtmutatie tussen twee jaren is nu gelijk aan de mutatie van het inkomen dat in beide jaren aan die positie is verbonden (met andere woorden de koopkrachtmutatie wordt berekend onder de veronderstelling dat de persoonlijke omstandigheden niet zijn gewijzigd). Dus de statische mutatie van bijvoorbeeld een 30-jarige werkloze wordt gedefinieerd door het quotiënt van wat 30-jarige werklozen gemiddeld in beide jaren verdienen. Dat sommige werklozen wellicht in werkelijkheid werk hebben gevonden en daarmee waarschijnlijk in inkomen zijn vooruitgegaan, komt in dat cijfer niet tot uitdrukking. Ook het effect van eventuele veranderingen die zich voordoen in de samenlevingsvorm van de inkomensstrekker, blijven daarbij buiten beschouwing.

In grafiek 3 wordt de koopkrachtontwikkeling tussen 1977 en 1986 getoond van de totale bevolking (exclusief zelfstandigen) en van een viertal categorieën inkomensstrekken. Uit grafiek 3 blijkt, dat de koopkracht tot 1979 voor alle categorieën

Grafiek 3. Koopkrachtontwikkelingen (statisch).
Indexcijfers 1977 = 100.

Grafiek 4. Misdrijven.
Indexcijfers 1980 = 100.

stijgt, terwijl deze van 1979 tot 1984 trendmatig daalt. Na 1984 treedt een herstel op, maar dit herstel is met uitzondering van de groep werknemers bedrijfsleven vrij gering.

Naast de ontwikkelingen in het koopkrachtinkomen wordt in tabel 1 de ontwikkeling van het volume van de consumptieve bestedingen per hoofd van de bevolking getoond. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar consumptieve bestedingen aan voedings- en genotmiddelen, aan duurzame consumptiegoederen en aan overige goederen en diensten. Tevens wordt enig inzicht geboden in de schuldpositie van personen en huishoudens aan de hand van de schulden die zij hebben uit hoofde van con-

sumptief krediet. (Hieronder vallen dus geen hypotheken.)

Tot slot worden enige cijfers gepresenteerd met betrekking tot de sociale zekerheid. Deze betreffen het aantal ontvangers van enige relevante uitkeringen in het kader van de sociale zekerheid.

Verkeer

Onder het onderdeel verkeer zijn cijfers opgenomen betreffende het verplaatsingsgedrag. Dit gedrag wordt gemeten aan de hand van de gemiddelde afgelegde afstand per persoon per dag. De afgelegde afstand heeft betrekking op personen van 12 jaar en ouder (met uitzondering van de tehuisbevolking) en is exclusief verplaatsingen tijdens vakanties.

Verder wordt informatie gegeven over het aantal slachtoffers van verkeersongevallen op de openbare weg.

Rechtsbescherming en veiligheid

Over het aspect rechtsbescherming en veiligheid wordt in de eerste plaats informatie gegeven door vermelding van het aantal slachtoffers van misdrijven onder de bevolking van 15 jaar en ouder (uitgezonderd de tehuisbevolking). Daarnaast worden cijfers gepresenteerd over het aantal door de politie en de Koninklijke Marechaussee geregistreerde misdrijven (aangiften door slachtoffers en eigen opsporing), alsmede het ophelderingspercentage: het aantal opgehelderde misdrijven in procenten van de geregistreerde misdrijven. In grafiek 4 wordt ter nadere illustratie het verloop getoond van de geregistreerde en opgehelderde misdrijven sedert 1950.

Als laatste item zijn in de tabel de (netto) uitgaven van de overheid vermeld voor de Rijkspolitie, de Gemeentepolitie en de Koninklijke Marechaussee. De uitgaven, bestaande uit de personele en de materiële kosten plus de afschrijvingen minus de inkomsten (boetes e.d.), worden uitgedrukt in guldens per hoofd van de bevolking.

Cultuur en vrijetijdsbesteding

Het aspect cultuur betreft op zich een zeer uitgebreid terrein, waarbinnen onder meer zijn te onderscheiden: beeldende kunsten, bouwkunst, podiumkunsten, letteren, film en diverse andere zaken van historische of culturele betekenis. De term vrijetijdsbesteding wordt hier gebruikt in specifieke zin. Het gaat in beginsel om elke besteding van tijd anders dan aan beroepsarbeid, het volgen van onderwijs, huishoudelijke arbeid of persoonlijke verzorging. Bij het selecteren van kerncijfers voor dit onderdeel moesten, gegeven de uitgestrektheid van het terrein, grote beperkingen worden opgelegd.

Voor het onderdeel cultuur en vrijetijdsbesteding zijn cijfers gekozen over het aan-

tal vakanties van Nederlanders, het aantal bezoeken aan podiumkunsten in uitvoeringszalen (theaters, schouwburgen, multifunctionele zalen, sociaal-culturele centra en kerken) en het aantal uitleningen door openbare bibliotheken. Alle items worden uitgedrukt per 1000 van de gemiddelde bevolking.

Ter afsluiting worden de netto overheidsuitgaven vermeld voor cultuur en recreatie. Hieronder vallen onder meer uitgaven ten behoeve van volksontwikkeling (bibliotheken, amateuristische kunstbeoefening, vormingswerk en dergelijke), jeugdwerk, sport, kunst- en cultuurbehoud, natuur- en landschapsbescherming, openluchtrecreatie, alsmede radio, televisie en pers. Uitgaven voor algemeen beheer blijven hierbij buiten beschouwing. De uitgaven worden uitgedrukt in guldens per hoofd van de bevolking.

Onderwijs

Onderwijs wordt omschreven als georganiseerde communicatie van niet-incidentele aard, met als hoofddoel overdracht van kennis, vermeerdering van inzicht, alsmede aanleren van vaardigheden. In dit blokje staan gegevens vermeld over de totale deelname aan het voltijdonderwijs en de relatieve deelname van 16-24-jarigen aan het voltijdonderwijs. Daarnaast wordt informatie gegeven over de uitstroom uit het voltijdonderwijs van leerlingen met ten minste een diploma van de mavo dan wel van het lager beroepsonderwijs.

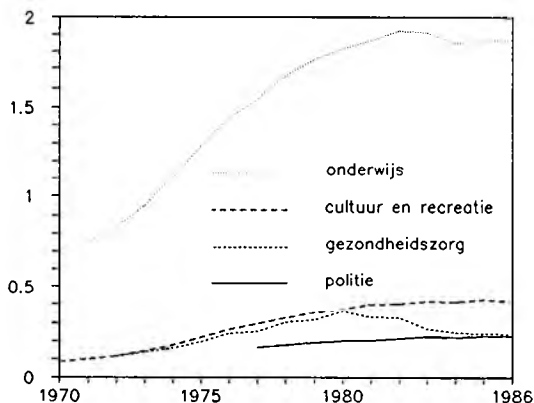
Tot slot worden de totale overheidsuitgaven voor het onderwijs vermeld, uitgedrukt in guldens per hoofd van de bevolking.

Gezondheid

Bij het onderdeel gezondheid gaat het om de gezondheidszorg en de gezondheidstoestand van de Nederlandse bevolking. In de eerste plaats worden cijfers gepresenteerd met betrekking tot het aantal leden van de bevolking (met uitzondering van de tehuisbevolking) dat gedurende een kalenderjaar één of meer keren contact heeft gehad met de huisarts. Daarnaast wordt informatie geboden over het aantal ziekenhuisopnamen per hoofd van de bevolking. Verder worden gegevens vermeld over de beleving van de algemene gezondheidstoestand. Deze beleving wordt weergegeven door het aantal personen (eveneens met uitzondering van de tehuisbevolking) dat de mening heeft over een goede dan wel zeer goede gezondheid te beschikken. Dit aantal is uitgedrukt als een percentage van de totale bevolking.

Ten slotte wordt informatie gegeven over de totale kosten van de gezondheidszorg in Nederland en dat deel dat uiteindelijk door de overheid (Rijk, provincies en gemeenten) wordt gefinancierd. Beide bedragen worden uitgedrukt in guldens per hoofd van de bevolking.

Ter afsluiting van deze introductie zijn in grafiek 5 het verloop van de overheidsuit-

Grafiek 5. Collectieve voorzieningen per hoofd van de bevolking ($\times 1000$ gld.).

gaven in het kader van een aantal collectieve voorzieningen vanaf 1970 uitgebeeld. Het betreft de overheidsuitgaven voor onderwijs, cultuur en recreatie, gezondheidszorg en politie per hoofd van de bevolking. De uitgaven hebben daarbij hoofdzakelijk betrekking op de lopende uitgaven, zoals personeelsuitgaven, materiële uitgaven en rente, afschrijvingen en – voor zover van toepassing – subsidies en bijdragen aan stichtingen, verenigingen en particulieren. Investerings- en aanverwante uitgaven blijven hier dus buiten beschouwing. Uit grafiek 5 blijkt, dat de overheidsuitgaven voor de meeste voorzieningen tot het begin van de jaren tachtig trendmatig stijgen, waarna een proces van ombuiging begint.

Overzicht van de voornaamste bronnen

Demografie

CBS. *Maandstatistiek van de bevolking*.

CBS. 1984. *Huishoudens 1981: Sociaal-demografische cijfers*.

CBS. 1986. *Trends in de levenssituatie van de Nederlandse bevolking 1974-1983*.

Koesoebjono, H.S.I. 1987. *Socio-demographic Accounts: Framework to Measure the Dynamics of Population*. Voorburg/Heerlen: CBS.

Arbeid

CBS. 1987a. *Arbeidskrachtentelling 1985*.

CBS. 1987b. *Enquête beroepsbevolking*.

CBS. 1987c. *Indexcijfers van regelingslonen: Methodebeschrijving en reeksen 1926-1985*.

Economie

CBS. *Sociaal-economische maandstatistiek*.

CBS. *Supplement bij de sociaal-economische maandstatistiek*.

CBS. 1987a. *Statistiek van de algemene bijstand 1978-1979*.

CBS. 1987b. *Statistiek van het consumptief krediet 1985*.

CBS. 1987c. *Nationale rekeningen 1986*.

Huigen, R.D., H. van de Stadt and C. Zeelenberg. 1987. *Socio-economic Accounts for the Netherlands*. Voorburg/Heerlen: CBS.

van de Stadt, H., A. ten Cate, A.J. Hundepool en W.J. Keller. 1986. *Koopkracht in kaart gebracht: Een statistiek van de inkomensdynamiek*. Statistische onderzoeken M28.

van de Stadt, H., en J.P. de Kleijn. 1987. 'Koopkrachtstatistieken'. In: *Bouwstenen voor inkomensbeleid en sociale zekerheid: Gegevens en modellen voor overheidsbeleid*. C.A. de Kam, C.J. Wiebrens en F.G. van Herwaarden, red., blz. 171-81. 's-Gravenhage: VUGA Uitgeverij.

Verkeer

CBS. 1987a. *De mobiliteit van de Nederlandse bevolking in 1986*.

CBS. 1987b. *Statistiek van de verkeersongevallen op de openbare weg 1986*.

Rechtsbescherming en veiligheid

CBS. *Maandstatistiek van rechtsbescherming en veiligheid*.

CBS. 1986. *Slachtoffers van misdrijven 1984*.

CBS. 1987. *Van delikt tot straf: Statistisch overzicht 1986*.

Cultuur en vrijetijdsbesteding

CBS. *Sociaal-cultureel kwartaalbericht*.

CBS. 1985. *Statistiek van de openbare bibliotheken 1983*.

CBS. 1987a. *Uitgaan 1984-1985*.

CBS. 1987b. *Statistiek inkomsten en uitgaven van de overheid voor cultuur, recreatie en maatschappelijk welzijn 1983*.

CBS. 1987c. *Vakantie-onderzoek 1985*.

Onderwijs

CBS. 1987a. *Zakboek onderwijsstatistieken 1987: Onderwijs cijfergewijs*.

CBS. 1987b. *Statistiek van de uitgaven van de overheid voor onderwijs 1984*.

Gezondheid

CBS. *Maandbericht gezondheidsstatistiek*.

CBS. 1984. *Vademecum gezondheidsstatistiek Nederland 1984*.

CBS. 1987. *Kosten en financiering van de gezondheidszorg 1985*.

Tenzij anders vermeld, zijn alle genoemde publikaties verschenen bij de Staatsuitgeverij te 's-Gravenhage.

Overzicht van de voornaamste begrippen

Afhankelijke beroepsbevolking met een volledige werkweek. De verzameling van in loondienst werkzame personen en werkzoekenden zonder werkkring met een (gewenste) werkkring van 20 uur of meer per week.

Beroepsbevolking. De verzameling van personen die betaalde arbeid verrichten en personen die gerekend worden tot de werkloze beroepsbevolking.

Bevolkingsgroei. Geboorte minus sterfte plus immigratie minus emigratie.

Consumptief krediet. Alle kredieten die dienen voor de financiering van consumptieve bestedingen.

Consumptieve bestedingen. Aanschaf door gezinshuishoudingen van goederen en diensten voor niet-produktieve doeleinden, zowel in Nederland als in het buitenland.

Contact met de huisarts. Visites en consulten, met uitzondering van telefonische afspraken.

Contractuele arbeidsduur. Het aantal maximaal te werken uren per jaar voor volwassen voltijdwerkers, zoals is overeengekomen in cao's en andere bindend voorgeschreven regelingen.

Doden door verkeersongevallen op de openbare weg. Slachtoffers die ter plaatse van het ongeval zijn overleden, evenals die welke tot en met 30 dagen ná het ongeval als gevolg van het opgelopen letsel elders zijn overleden.

Koopkracht (statisch). De voor prijsontwikkeling gecorrigeerde verandering van het koopkrachtinkomen bij gelijkblijvende persoonlijke omstandigheden.

Koopkrachtinkomen. De som van inkomsten uit primaire bronnen (inclusief de eigen woning) en de ontvangsten overdrachten verminderd met de betaalde overdrachten, premies Ziektefondswet, premies particuliere ziektekostenverzekering, de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting en de belastingen in verband met wonen.

Misdrijven. Strafbare feiten die als zodanig zijn aangeduid in de strafwetten.

Regelingslonen. Tijdlonen voor normale arbeidstijd zoals die worden vermeld in de loonschalen van cao's en andere bindend voorgeschreven regelingen, verhoogd met toeslagen (vakantie-toeslag, bijzondere uitkeringen, spaarloon e.d.), welke een onvoorwaardelijk karakter dragen.

Uitgaven overheid. Totaal van de lopende uitgaven door de overheid (Rijk, provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) voor een activiteit verminderd met de inkomsten voor de betreffende activiteit.

Vakantie. Verblijf van vijf of meer dagen met ten minste vier opeenvolgende overnachtingen anders dan bij familie of kennissen buiten de eigen woning doorgebracht voor recreatieve doeleinden.

Voltijdonderwijs. Onderwijs waarbij de leerlingen c.q. studenten over het algemeen 19 of meer lessen per week ontvangen gedurende ten minste 7 maanden.

Werkloze beroepsbevolking. Personen zonder werkkring die:

- een werkloosheidsuitkering ontvangen en/of
- actief werk zoeken via gewestelijke arbeidsbureaus of uitzendbureaus, door te solliciteren op advertenties, door eigen navraag bij bedrijven e.d. en tevens beschikbaar zijn om arbeid te aanvaarden;
- wel een werkkring hebben aanvaard, doch met de werkzaamheden nog niet begonnen zijn.